

## Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksestä munavalmistehygienialaiksi

Eduskunta on 31 päivänä toukokuuta 1994 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 86.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Olli Sorvettula maa- ja metsätalousministeriöstä, neuvotteleva virkamies Risto Aurola sosiaali- ja terveysministeriöstä, ylitarkastaja Anna-Liisa Koskinen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, osastonjohtaja Esko Uusi-Rauva Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksesta, apulaishohtaja Pekka Pakkala Elintarvikevirastosta, jaostopäällikkö Timo Mikkilä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, johtaja Seppo Heiskanen Elintarviketeollisuusliitosta, lakimies Aila Lind Suomen Kuntaliitosta, pääsihteeri Leena Simonen Suomen Kuluttajaliitosta ja toimitusjohtaja Heikki Harismaa edustaen Scanegg Suomi Oy:tä ja Munakuntaa.

### Hallituksen esitys

Esitys sisältää ehdotuksen munavalmistehygienialaiksi. Ehdotetun lain tarkoituksena on yhdenmukaistaa munavalmisteiden elintarvikehygieenistä laatua sekä valmisteiden käsittely- ja tuotanto-olosuhteille asetettavia hygieniavaatimuksia koskevat säännökset Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen (ETA-sopimus) sisältyvien Euroopan yhteisöjen (EY) asianomaisten säädösten kanssa.

Ehdotettu laki koskisi yleiseen kulutukseen tarkoitettujen munavalmisteiden käsittely-, valmistus-, varastointi- ja kuljetusvaiheita sekä munavalmisteille asetettavia elintarvikehygieenisia vaatimuksia ennen niiden vähittäismyyntiä tai käyttöä muiden elintarvikkeiden valmistukseen. Laki koskisi myös munavalmisteiden maahan- tuontia ja maastavientiä.

Munavalmisteita valmistavilla laitoksilla tulisi olla toimintaansa varten ehdotetussa laissa määritelty lupa. Lupaviranomaisena toimisi kunta. Laitosten olisi kustannuksellaan laadittava ja toteutettava laitoksen toiminnan hygieni-

valvontaa varten omavalvontajärjestelmäksi kutsuttu laitoksen sisäinen seurantaohjelma, jonka toteuttamista kunnan valvontaviranomaisen valvoisi.

Ehdotetun lain yleisestä toimeenpanosta huolehtisi maa- ja metsätalousministeriö. Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitos johtaisi lain valvontaa valtakunnallisesti ja lääninhallitukset läänitasolla. Paikallisella tasolla valvonnasta huolehtisi kunta. Kunnalla olisi oikeus periä maksuja lupien käsittelystä, omavalvontajärjestelmän hyväksymisestä sekä ETA-maihin kuulumattomiin maihin suuntautuvasta viennistä aiheutuvista ylimääräisistä valvontatoimenpiteistä.

Munavalmisteita koskevien EY:n säädösten yksityiskohtainen voimaan saattaminen tapahtuisi esityksen mukaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksillä. Ministeriö antaisi määräykset muun muassa munavalmisteita valmistaville laitoksille asetettavista elintarvikehygieenisistä vaatimuksista sekä viranomaisvalvonnan ja -tarkastuksen järjestämisestä.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman samanaikaisesti ETA-sopimuksen 1 päivänä heinäkuuta 1994 voimaan tulevien eläinlääkintämääräysten kanssa.

### Valiokunnan kannanotot

#### *Yleistä*

Esityksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa munavalmisteiden elintarvikehygieenistä laatua sekä valmisteiden käsittely- ja tuotanto-olosuhteille asetettavia hygieniavaatimuksia koskevat säännökset Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen (ETA-sopimus) sisältyvien Euroopan yhteisöjen (EY) asianomaisten säädösten kanssa. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että munavalmisteilla on määrällisesti vain pieni merkitys ja että niitä valmistetaan Suomessa toistaiseksi ainoastaan yhdessä laitoksessa. Edelleen valio-

kunta tuo esiin, että nyt säädettävän lain lisäksi maassamme tulee vastaisuudessa olemaan useampia elintarvikevalvontaa koskevia erityislakeja. Valiokunta pitääkin tarpeellisena, että erityislakeihin tulevat säännökset kootaan vastaisuudessa yhteen elintarvikevalvontaa kokonaisuudessaan koskevaan puitelakiin.

Valiokunnalle annetuissa asiantuntijalausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, että ehdotetun lain määräykset kohdistuvat vain kananmunavalmisteita tuottaviin jalostamoihin, mutta ei kananmunaa käyttäviin, muita tuotteita jalostaviin laitoksiin, kuten leipomoihin. Siksi onkin selvitettävä, tarvitaanko tilannetta ohjaamaan lakia alemman tason säännöksiä.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä jäljempänä esitettävien huomautuksien ja muutosehdotuksien.

### **Yksityiskohtaiset kannanotot**

8 §. Pykälään sisältyvän säännöksen mukaan kunnanvaltuusto voi päättää, että toimiin voi siirtää päätösvaltansa alaiselleen viranhaltijalle. Valiokunta pitää tärkeänä, että toimivallan edelleen siirtämistä koskeissa säännöksissä edellytetään mahdollisimman täsmällistä päätöstä toimivallan siirrosta. Valiokunta ehdottaakin kyseiseen säännökseen lisättäväksi ilmaisun ”päättökseen mainituissa asioissa”.

32 §. Pykäläehdotuksen 2 momentin sanamuodolla on pyritty poistamaan mahdollisesti

syntyvää epäselvyyttä siitä, että käytettävää vetä ja henkilökunnan terveydentilaa koskevien vaatimusten varsinainen valvonta kuuluu terveydenhoitolain ja tartuntatautilain mukaisille viranomaisille, mutta että laitoksissa munavalmistehygienialain mukaiset viranomaiset voisivat vedessä ja henkilökunnan terveydentilassa puutteita havaitessaan ryhtyä munavalmistehygienialaissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Valiokunta ehdottaa momentin sisällön selkeyttämistä edellä esitettyjen perustelujen mukaisesti.

48 §. Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan kunnat ja kuntayhtymä voisivat sopia, että tietyt valvontatehtävät annetaan toiseen kuntaan tai kuntayhtymään virkasuhteessa olevan eläinlääkärin hoidettavaksi virkavastuulla. Epäselvyyksien välttämiseksi valiokunta toteaa, että virkavastuun ulottaminen näihin tehtäviin ei ole sopimuksenvaraista vaan se seuraa tehtävien asianmukaisesta siirtämisestä toiselle virkavastuulla toimivalle eläinlääkärille. Valiokunta ei kuitenkaan tältä osin ehdota muutoksia varsinaiseen lakitekstiin.

51 §. Pykälän 1 momentissa rajoitetaan asetuksenantovaltuutta siten, ettei se voi koskea kunnanviranomaisia koskevaa menettelyä. Selkeyden vuoksi valiokunta toteaa, että säännöksen ei voida tulkita kaventavan sitä asetuksenantovaltaa, joka tasavallan presidentillä on hallitusmuodon 28 §:n nojalla.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:*

## **Munavalmistehygienialaki**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

### **1 luku**

#### **Yleiset säännökset**

##### *Lain tarkoitus ja soveltamisala*

#### **1—3 §**

(Kuten hallituksen esityksessä)

##### *Suhde eräisiin säädöksiin ja määritelmät*

#### **4 ja 5 §**

(Kuten hallituksen esityksessä)

### **2 luku**

#### **Viranomaiset**

##### *Yleinen toimeenpano*

#### **6 §**

(Kuten hallituksen esityksessä)

##### *Valvonnan johto ja toteutus*

#### **7 §**

(Kuten hallituksen esityksessä)

## 8 §

Kunta hoitaa alueellaan tämän lain mukaisen valvonnan. Tehtävästä huolehtii kunnan määrittämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, jota jäljempänä kutsutaan kunnan valvontaviranomaiseksi. Kunnanvaltuusto voi päättää, että toimielin voi siirtää päätösvaltaansa alaiselleen viranhaltijalle päätöksessä mainituissa asioissa.

## 3 luku

**Munavalmisteille sekä niiden tuotannolle asetettavat vaatimukset**

*Yleiset vaatimukset*

## 9 ja 10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Laitosten hyväksyminen sekä laitosten rakenteelliset ja toiminnalliset vaatimukset*

## 11—14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Käsittely, kuljetus, merkitseminen ja kirjanpito*

## 15 ja 16 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

## 4 luku

**Valvonta**

*Laitosten avunantovelvollisuus*

## 17 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Valvontaviranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus sekä näytteensaanti- ja tutkimisoikeus*

## 18—20 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Määräykset ja kiellot*

## 21—24 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka*

## 25 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Haltuunotto*

## 26 ja 27 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Haltuun otetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen*

## 28—30 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Laitoksen hyväksynnän peruutus*

## 31 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Laitoksessa käytettävää vettä ja laitoksen henkilökunnan terveydentilaa koskevien säännösten valvominen*

## 32 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tämän luvun mukaisia valvontatoimenpiteitä koskevia säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun laitoksessa käytettävä vesi tai siellä munavalmisteita käsittelevän henkilökunnan terveydentila eivät täytä 1 momentissa mainituissa laeissa tai niiden nojalla asetettuja vaatimuksia. Kunnan valvontaviranomaisen on ilmoitettava edellä tarkoitettuja puutteista asianomaiselle terveydenhoitolain ja tartuntatautilain mukaiselle valvontaviranomaiselle näiden mahdollisesti tarpeelliseksi katsottiin muihin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

## 5 luku

**Muutoksenhaku**

*Oikaisuvaatimus ja valitus*

## 33 ja 34 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Täytäntöönpano*

## 35 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

## 6 luku

**Rangaistussäännökset**

*Rangaistussäännökset*

## 36 ja 37 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Menettämisseuraamus*

38 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

7 luku

*Erinäiset säännökset**Maksut*

39 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Salassapitovelvollisuus*

40 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Laitosrekisteri*

41 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Valtionosuus*

42 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Tarkemmat määräykset*

43 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Maahantuonti ja maastavienti*

44 ja 45 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Tuonti- ja vientivalvontaa koskevat yleiset säännökset*

46—48 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Virka-apu*

49 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Muut kansainväliset sopimukset*

50 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Tarkemmat säännökset*

51 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 luku

*Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset**Voimaantulosäännökset*

52 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Siirtymäsäännökset*

53—55 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilahti, Kalli, Kohijoki, Koistinen, Lahikainen, Ollila, Polvi-

nen, Pulliainen, Rajamäki, Riihijärvi, Rinne, Saario, Urpilainen ja Westerlund sekä varajäsen Laakkonen.